

1. Ειδικά Θέματα Εθελοντισμού

1.1 Ο Ηλεκτρονικός ή Εικονικός Εθελοντισμός

Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η επανάσταση στην πληροφόρηση έχει επηρεάσει άμεσα τον εθελοντισμό, δηλαδή το πώς, πού και πότε επιλέγουν οι άνθρωποι να προσφέρουν εθελοντικά τον χρόνο τους.

Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στην Ευρώπη, όπου ο βαθμός πρόσβασης στις τεχνολογίες της πληροφόρησης και στο διαδίκτυο είναι ικανοποιητικός (το 23% των Ευρωπαίων πολιτών είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο το 2002), καθώς και στις Η.Π.Α. (29% για το ίδιο έτος). Ακολουθούν η Ασία, με το 13% του πληθυσμού να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο και η Λατινική Αμερική (2%). Συνεπώς, είναι φανερό ότι, ενώ κάποιες περιοχές μπορεί να καθυστερούν, γενικά υπάρχει μια ικανοποιητική τεχνολογική υποδομή πάνω στην οποία μπορεί να βασιστεί η κοινότητα των εθελοντών.

Για παράδειγμα, σύμφωνα με μαρτυρίες από πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, όπως είναι η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Κάτω Χώρες, η Γερμανία και η Ισπανία, οι πολίτες χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο το διαδίκτυο για την άντληση πληροφοριών σχετικά με τις ευκαιρίες παροχής εθελοντικού έργου (είτε στη χώρα τους είτε στο εξωτερικό) και τους εθελοντικούς οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, σε πολλές χώρες οι κυβερνήσεις, οι εθελοντικοί οργανισμοί και οι ιδιώτες έχουν επενδύσει μεγάλα ποσά σε ιστοσελίδες που είναι αποκλειστικά αφιερωμένες σε εθελοντικούς σκοπούς.

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί η περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας, στην οποία λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία ένα από τα πιο καινοτόμα εθελοντικά προγράμματα του διαδικτύου (www.do-it.org.uk). Πρόκειται για μία ιστοσελίδα που περιέχει μία βάση δεδομένων για εθελοντικά προγράμματα. Μάλιστα, την ιστοσελίδα αυτή επισκέπτονται κατά μέσο όρο 110.000 άτομα το μήνα, κυρίως νέοι άνθρωποι. Άλλο ένα παράδειγμα είναι η περίπτωση της Σκωτίας, όπου το κράτος ξόδεψε το 2003 100.000 euro για να αναπτύξει το www.volunteerscotland.org.uk, που περιέχει λεπτομέρειες για μια σειρά δυνατοτήτων εθελοντισμού σε ολόκληρη τη Σκωτία.

Παράλληλα, η Ισπανία υπερηφανεύεται για το www.hacesfalta.org, που είναι η μεγαλύτερη βάση δεδομένων αμειβόμενων και εθελοντικών δραστηριοτήτων, όχι μόνο στην Ισπανία αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο. Την ίδια στιγμή, η ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Εθελοντή (European Volunteer Center: www.cev.be) περιέχει πληροφορίες για πάνω από 23 τέτοιες βάσεις δεδομένων, που αναφέρονται σε ευκαιρίες εθελοντικών δραστηριοτήτων σε πάνω από 11 Ευρωπαϊκές χώρες, ενώ οι αριθμοί και το ενδιαφέρον συνεχίζουν να αυξάνονται. Ομοίως, η Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δημιουργήσει το "Ploteus Portal", μία ηλεκτρονική πύλη που περιέχει λεπτομέρειες για την εκπαίδευση, την εργασία και τις ευκαιρίες εθελοντικού έργου σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με μελέτες σε πολλές χώρες, το διαδίκτυο είναι κατάλληλο για τις ανάγκες των εθελοντικών οργανισμών επειδή είναι ευέλικτο, οικονομικό, αποτελεσματικό, φτάνει σε αποδέκτες σε ολόκληρο τον κόσμο και επιτρέπει στους οργανισμούς να πλησιάζουν άμεσα το κοινό. Βέβαια, υπάρχουν πολλά περιθώρια εκτενέστερης χρήσης του διαδικτύου και για τους εθελοντικούς φορείς, αφού εμφανίζονται μεγάλες ανομοιότητες στους αριθμούς των εθελοντικών οργανισμών της Ευρώπης, για παράδειγμα, που έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ωστόσο, το διαδίκτυο δεν αποτελεί μόνο ένα μέσο πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τον εθελοντισμό, αλλά χρησιμοποιείται και για τη διενέργεια εθελοντικών δραστηριοτήτων. Ο ηλεκτρονικός ή εικονικός εθελοντισμός είναι ένα ακόμη πεδίο μεγάλης ανάπτυξης για την ευρύτερη κοινότητα των μη κυβερνητικών οργανισμών και αποτελεί ένα ξεκάθαρο παράδειγμα ενός από τους τρόπους με τους οποίους η τεχνολογία της πληροφορίας έχει επιδράσει πάνω στη βελτίωση και στη φύση του εθελοντισμού.

Ειδικότερα, ο ηλεκτρονικός ή εικονικός εθελοντισμός έχει συγκεκριμένα οφέλη:

- ✓ Παρέχει τη δυνατότητα συμμετοχής σε εθελοντικές δραστηριότητες σε ανθρώπους που διαφορετικά θα είχαν δυσκολία ή δεν θα ήταν σε θέση να συμμετέχουν σε εθελοντικό έργο, όπως είναι άτομα με οικογενειακές υποχρεώσεις ή άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ✓ Επιτρέπει στους εθελοντές να βοηθούν ανθρώπους σε άλλες χώρες σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, γεγονός που συνεπάγεται ότι ο εθελοντισμός δεν περιορίζεται από γεωγραφικά ή χρονικά όρια.

Ταυτόχρονα, οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για την αποτελεσματική διοίκηση των εθελοντών. Μάλιστα, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και το διαδίκτυο έχουν αποδειχθεί σημαντικά εργαλεία στην επαφή με τους υπάρχοντες και τους δυνητικούς εθελοντές. Κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα στο πλαίσιο αυτό είναι η προσέλκυση εθελοντών μέσω του διαδικτύου, καθώς και η ηλεκτρονική εκπαίδευση και υποστήριξη των εθελοντών.

Συμπερασματικά, είναι φανερό ότι υπάρχει αυξημένη συμμετοχή των πολιτών στον ηλεκτρονικό εθελοντισμό, δηλαδή σε εθελοντικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται με κάποιο τρόπο μέσω του διαδικτύου. Αυτό το γεγονός καταδεικνύει τη βελτίωση του επιπέδου συμμετοχής σε εθελοντικούς οργανισμούς και αντανακλά ξεκάθαρα τις μεταβαλλόμενες τάσεις του εθελοντισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, δηλαδή τους τρόπους με τους οποίους τα άτομα επιθυμούν να συμμετέχουν σε εθελοντικές δραστηριότητες.

1.2 Ο Εθελοντισμός των Εργαζομένων

Τα τελευταία χρόνια ένας αυξημένος αριθμός επιχειρήσεων, δημόσιων οργανισμών και εθελοντικών οργανώσεων ενεργοποιείται σε αυτό που είναι πλέον γνωστό ως εθελοντισμός των εργαζόμενων.

Πιο συγκεκριμένα, ο εθελοντισμός των εργαζόμενων μπορεί να οριστεί ως η προσφορά του χρόνου και των δεξιοτήτων των εργαζόμενων προς όφελος των κοινωνιών στις οποίες αυτοί ανήκουν. Δηλαδή, είναι ουσιαστικά μια τριμερής συνεργασία ανάμεσα στον εργοδότη, τον εργαζόμενο και τον αποδέκτη του εθελοντικού έργου. Η λογική πίσω από αυτή την εξέλιξη στον εθελοντισμό είναι ότι οι ιδιωτικοί, δημόσιοι και εθελοντικοί οργανισμοί αποτελούν ένα τεράστιο απόθεμα πόρων, προσόντων και ειδικοτήτων που μπορούν να υποστηρίξουν ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο.

Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις ωφελούνται από την ανάδειξη τόσο της εικόνας τους όσο και των ικανών και συνειδητοποιημένων εργαζομένων τους. Η κλίμακα των δραστηριοτήτων στις οποίες οι επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν είναι πολύ ευρεία, και συγκεκριμένα περιλαμβάνει δραστηριότητες προστασίας του περιβάλλοντος, προγράμματα υγείας και πρόνοιας, δραστηριότητες αθλητισμού, εκπαίδευσης, τέχνης και πολιτισμού κ.ά.

Ένα παράδειγμα εθελοντισμού των εργαζομένων είναι η συνεργασία μίας Βρετανικής τράπεζας με ένα τοπικό σχολείο, σύμφωνα με την οποία οι μαθητές του σχολείου μπορούν να στέλνουν ηλεκτρονικά τις ερωτήσεις τους σε εργαζομένους της τράπεζας και να συμμετέχουν σε διάλογο για τεχνολογικά θέματα. Ομοίως, στη Μαδρίτη της Ισπανίας ένα σούπερ-μάρκετ συμμετέχει σε πρόγραμμα που παρέχει μαθήματα ψηφιακής τεχνολογίας και συμβουλές σε μη προνομιούχους νέους της περιοχής του.

1.3 Ο Ολυμπιακός Εθελοντισμός

Είναι γεγονός ότι από το 1980 οι Ολυμπιακοί Αγώνες στηρίζονται ολοένα και περισσότερο στους εθελοντές για την παροχή υπηρεσιών που χρειάζονται οι αθλητές, οι επίσημοι, οι παρατηρητές και γενικότερα όλοι όσοι συμμετέχουν στους Αγώνες. Πιο συγκεκριμένα, η ιδέα του εθελοντή των Ολυμπιακών Αγώνων είναι αρκετά καινούρια και ορίζεται για πρώτη φορά στο Επίσημο Ολυμπιακό Λεξικό των Αγώνων της Βαρκελώνης (1992) ως εξής: *«Εθελοντής των Ολυμπιακών Αγώνων είναι το άτομο που δεσμεύεται, χωρίς προσωπικό συμφέρον, να συμβάλει με όλες του τις δυνάμεις και δεξιότητες στη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, αναλαμβάνοντας τα καθήκοντα που του ανατίθενται χωρίς αμοιβή ή κάποιου άλλου είδους ανταπόδοση».*

Συνεπώς, ο εθελοντισμός αποτελεί αναμφίβολα σημαντικό μέρος των Ολυμπιακών Αγώνων. Μάλιστα, λέγεται χαρακτηριστικά ότι *«οι εθελοντές αποτελούν τη δύναμη που βρίσκεται πίσω από το Ολυμπιακό ιδεώδες».* Μέσα από τις προσπάθειες των εθελοντών οι Αγώνες όχι μόνο λειτουργούν αλλά και συνεχίζουν να διεξάγονται. Άλλωστε, ολόκληρο *«το Ολυμπιακό Κίνημα είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που βασίζεται ουσιαστικά στις δραστηριότητες των εθελοντών».* Αυτό φαίνεται καθαρά και από μία φράση που αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Αθήνα 2004 (www.athens2004.com), σύμφωνα με την οποία: *«Η μεγαλύτερη γιορτή της ανθρωπότητας είναι δυνατό να διεξαχθεί μόνο μέσα από την θέληση, το πάθος, την αφοσίωση και τον επαγγελματισμό του κάθε εθελοντή».*

Συμπληρωματικά, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο Αθήνα 2004 εκπαίδευσε και χρησιμοποίησε 45.000 εθελοντές για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και 15.000 για τους Παραολυμπιακούς. Επίσης, το 2000 οι Ολυμπιακοί του Σίδνεϋ χρησιμοποίησαν 47.000 εθελοντές, ενώ στην Ατλάντα το 1996 οι Ολυμπιακοί Αγώνες στηρίχτηκαν στις εθελοντικές προσπάθειες 60.422 ατόμων.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι τρεις είναι ουσιαστικά οι λόγοι που κάνουν τον εθελοντισμό σημαντικό μέρος του Ολυμπιακού Κινήματος σε διαχρονικό επίπεδο. Οι λόγοι αυτοί είναι πολιτικοί, οικονομικοί και πολιτιστικοί. Από την πολιτική άποψη, ο εθελοντισμός αντιπροσωπεύει τη συνύπαρξη ατόμων με κοινό σκοπό την πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου έργου, γεγονός που οδηγεί στην κοινή δράση. Η οικονομική άποψη καταδεικνύεται από τη μείωση των δαπανών, και ιδιαίτερα των μισθών, εξαιτίας του εθελοντισμού. Τέλος, σύμφωνα με την πολιτιστική άποψη, ο εθελοντισμός είναι σημαντικός γιατί εξυψώνει την αλληλοβοήθεια και συνεισφέρει στην εκτίμηση της αξίας όλων των πολιτισμών.